

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 1. Badania komórek					
1/2	Metody badania komórek	<ul style="list-style-type: none"> – podział metod badawczych na biofizyczne i biochemiczne – techniki frakcjonowania organelli komórkowych – autoradiografia – chromatografia – hodowle <i>in vitro</i> komórek i tkanek – barwienie komórek – mikromanipulacje – znaczenie biofizycznych i biochemicznych metod badania komórek w rozwoju nauk biologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> – klasyfikuje metody badawcze na biofizyczne i biochemiczne (P) – wymienia i omawia podstawowe metody badań molekularnych komórek (P/PP) – podaje przykłady wykorzystania wybranych metod badawczych (P) – omawia sposób prowadzenia hodowli komórek <i>in vitro</i> (PP) – ocenia naukowe znaczenie hodowli <i>in vitro</i> (PP) – wykonuje świeże preparaty barwione, na przykład płynem Lugola (P) – analizuje obrazy mikroskopowe komórek i tkanek (PP) 	ćwiczenia nr 1, 2, 3 do podrzdz. 1.1	
3/4	Chemiczna budowa komórki (organizmu)	<ul style="list-style-type: none"> – skład chemiczny komórki – makro- i mikroelementy – rodzaje i przykłady wiązań chemicznych – budowa i właściwości fizyczne i chemiczne wody – znaczenie wody dla żywych organizmów 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia pierwiastki i związki chemiczne budujące komórki (P) – wymienia makro-, mikro- i ultraelementy (P) – omawia biologiczną rolę makro-, mikro- i ultraelementów (PP) – wymienia rodzaje wiązań chemicznych (P) – omawia budowę chemiczną i właściwości wody (P) – ocenia znaczenie wody dla żywych organizmów (PP) 	ćwiczenie nr 1 do podrzdz. 1.2	
5	Wiązania chemiczne – lekcja ćwiczeniowa			polecenia kontrolne nr 1–15 do podrzdz. 1.2	

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 1. Badania komórek					
6/7	Budowa i funkcje białek	<ul style="list-style-type: none"> - budowa chemiczna białek: aminokwasy, peptydy, wiązania peptydowe - aminokwasy endo- i egzogenne - właściwości chemiczne białek - budowa przestrzenna białek: struktura I-, II-, III- i IV-rzędowa - biologiczne funkcje białek 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia budowę chemiczną aminokwasów i białek (P) - przedstawia mechanizm powstawania wiązania peptydowego (PP) - klasyfikuje aminokwasy na endo- i egzogenne (P) - wymienia aminokwasy egzogenne dla człowieka (PP) - wymienia właściwości chemiczne białek (P) - porównuje budowę białka o strukturze α-helisy z białkiem o strukturze β (PP) - omawia biologiczne funkcje białek (P) - charakteryzuje strukturę białek (PP) 	Ćwiczenia nr 2a i 2b do podrzdz. 1.1	EZ – T-5
8/9	Budowa i funkcje cukrowców i tłuszczowców	<ul style="list-style-type: none"> - podział cukrowców: cukry proste, dwucukry, wielocukry - budowa chemiczna cukrowców, wiązania α- i β-glikozydowe - biologiczne funkcje cukrowców - podział tłuszczowców: tłuszcze proste i złożone - budowa chemiczna tłuszczowców, wiązania estrowe - biologiczne funkcje tłuszczowców 	<ul style="list-style-type: none"> - klasyfikuje cukrowce na cukry proste, dwucukry i wielocukry (P) - przedstawia mechanizm powstawania wiązań glikozydowych i estrowych (PP) - wymienia chemiczne właściwości cukrowców i tłuszczowców (PP) - omawia budowę chemiczną cukrowców i tłuszczowców (P) - podaje przykłady funkcji cukrowców i tłuszczowców w komórce (P) 	Ćwiczenia nr 2c, 2d, 2e do podrzdz. 1.2	EZ – T-5
10/11	Budowa i funkcje kwasów nukleinowych	<ul style="list-style-type: none"> - rodzaje kwasów nukleinowych: DNA, RNA - budowa chemiczna kwasów nukleinowych: nukleozyd, nukleotydy, polinukleotydy - zasady azotowe i zasada komplementacji 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia budowę chemiczną kwasów nukleinowych (P) - przedstawia zasadnicze cechy kwasu DNA i RNA (P) - porównuje budowę chemiczną i przestrzenną kwasów DNA i RNA (PP) 	Ćwiczenia nr 3d i 3e do podrzdz. 1.2	

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
15/16/17	Budowa komórki eukariotycznej	<p>Rozdział 2. Komórka jako podstawowa budulcowa organizmów</p> <ul style="list-style-type: none"> – błony wewnątrzkomórkowe: ER, AG, lizosomy – wakuole: skład chemiczny i funkcje – mitochondria – chloroplasty – jądro komórkowe – ściana komórkowa 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia organelle komórki eukariotycznej (P) – podaje skład chemiczny elementarnej błony biologicznej (P) – analizuje model płynnej mozaiki (PP) – rozróżnia (rysuje, opisuje rysunek, wskazuje na modelu) – organelle komórki eukariotycznej (PP) – wymienia struktury błoniaste komórki eukariotycznej (P) – określa biologiczną rolę ER, AG, lizosomów (P) – porównuje budowę i funkcje błony komórkowej i błon wewnątrzkomórkowych (PP) – omawia budowę i funkcje wakuol, chloroplastów, mitochondriów, jądra komórkowego, ściany komórkowej (P) – opisuje budowę chemiczną ściany komórkowej (P) – wyjaśnia mechanizm powstawania ścian wtórnych, inkrustacji i adkrustacji (PP) – porównuje budowę komórki prokariotycznej i eukariotycznej, roślinnej i zwierzęcej (PP) 	ćwiczenie nr 2 do podrzdz. 2.1–2.2	
18/19	Budowa komórki eukariotycznej	– ćwiczenia makroskopowe		ćwiczenie nr 1 do podrzdz. 2.1–2.2	

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 2. Komórka jako podstawowa budulcowa organizmów					
20/21	Mitotyczny podział jądra komórkowego	– cykl komórkowy – przebieg mitozy – efekt i znaczenie mitozy	– omawia cykl komórkowy (P) – wymienia fazy mitozy (P) – omawia przebieg poszczególnych faz mitozy (P) – podaje efekt mitozy (P) – różnicza (samodzielnie rysuje) komórki w poszczególnych stadiach mitozy (PP) – ocenia biologiczne znaczenie mitozy (PP)	ćwiczenie nr 4 do podrozdz. 2.1–2.2	
22/23	Mejotyczny podział jądra komórkowego	– przebieg mejozy – efekt i znaczenie mejozy – porównanie przebiegu i efektu obu kariokinez – cytokineza i powstawanie komórek potomnych	– wymienia fazy mejozy (P) – omawia przebieg poszczególnych faz mejozy (P) – podaje efekt mejozy (P) – różnicza (samodzielnie rysuje) komórki w różnych stadiach mejozy (PP) – ocenia biologiczne znaczenie mejozy (PP) – porównuje przebieg i efekt mitozy i mejozy (PP) – omawia przebieg cytokinezy (P)	polecenie kontrolne nr 25 do podrozdz. 2.1–2.2	
24	Podziały komórkowe	– lekcja ćwiczeniowa		polecenia kontrolne nr 23, 24, 26, 27 do podrozdz. 2.1–2.2	
25	Lekcja utrwalająca materiał z lekcji 14–24.	Utrwalenie wiadomości dotyczących budowy i funkcji składników komórek			
26	Lekcja powtórzeniowa	– rozdział 2. Powtórzenie wiadomości dotyczących budowy i funkcji składników komórek			

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 3. Metabolizm					
27	Współzależność procesów metabolicznych	<ul style="list-style-type: none"> – reakcje kataboliczne i anaboliczne, egzo- i endoergiczne – energia aktywacji – budowa i rola ATP 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje terminy: metabolizm, reakcje anaboliczne, reakcje kataboliczne, ATP, energia aktywacji (P) – podaje przykłady reakcji anabolicznych i katabolicznych (P) – omawia budowę chemiczną ATP (PP) – zapisuje reakcję syntezy i rozpadu ATP (PP) – analizuje rolę ATP w metabolizmie komórki (PP) 	ćwiczenia nr 2, 3 do podrozdz. 3.1	
28	Mechanizm katalizy enzymatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – klasyfikacja i nazewnictwo enzymów – budowa enzymów: holoenzym, apoenzym, koenzym, grupa prostetyczna, centrum aktywne – model indukcyjnego dopasowania się – specyficzność substratowa enzymów – fizyczne i chemiczne czynniki wpływające na aktywność enzymów 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje terminy: holoenzym, apoenzym, koenzym, grupa prostetyczna, centrum aktywne (P) – omawia budowę enzymu (P) – zapisuje za pomocą symboli reakcję katalizy enzymatycznej (P) – wyjaśnia mechanizm katalizy enzymatycznej na podstawie modelu indukcyjnego dopasowania się (PP) – wyjaśnia na czym polega specyficzność działania enzymów (P) – wymienia czynniki wpływające na aktywność enzymów (P) – analizuje wpływ wybranych czynników na aktywność enzymów (PP) – wyjaśnia, dlaczego tylko białka mogą być enzymami (PP) – uzasadnia słuszność stwierdzenia „jeden enzym – jedna reakcja biochemiczna” (PP) 	ćwiczenie nr 1 do podrozdz. 3.1	

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami szczelek edukacyjnych
Rozdział 3. Metabolizm					
29/30	Autotroficzne odżywianie organizmów – fotosynteza	<ul style="list-style-type: none"> – ogólne równanie i lokalizacja procesu fotosyntezy – barwniki fotosyntetyczne – przebieg i efekt fazy jasnej: fosforylacja fotosyntetyczna <ul style="list-style-type: none"> – cykliczna i niecykliczna, siła asymilacyjna – przebieg i efekt fazy ciemnej – znaczenie fotosyntezy dla funkcjonowania biosfery 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia i lokalizuje barwniki fotosyntetyczne (P) – zapisuje ogólne równanie fotosyntezy (P) – omawia budowę chloroplastów (P) – definiuje terminy: fosforylacja fotosyntetyczna cykliczna i niecykliczna, siła asymilacyjna (P) – opisuje przebieg fazy jasnej i ciemnej fotosyntezy (PP) – podaje efekt fazy jasnej i ciemnej fotosyntezy (P) – oblicza bilans węglowy i wydajność energetyczną fotosyntezy (PP) – ocenia znaczenie procesu fotosyntezy dla istnienia życia na Ziemi (PP) 	polecenia kontrolne nr 4, 5, 6, 7 do podrozdz. 3.2	EE – T-1
31	Wpływ czynników wewnętrznych i zewnętrznych na przebieg i intensywność fotosyntezy	<ul style="list-style-type: none"> – podział czynników wpływających na intensywność fotosyntezy – wpływ wybranych czynników na intensywność fotosyntezy: światło, temperatura, stężenie dwutlenku węgla, woda, sole mineralne 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia czynniki wpływające na intensywność fotosyntezy (P) – klasyfikuje czynniki wpływające na intensywność fotosyntezy na wewnętrzne i zewnętrzne (P) – omawia wpływ wybranych czynników na przebieg i intensywność fotosyntezy (P) – analizuje i interpretuje wykresy ilustrujące wpływ wybranych czynników na przebieg i intensywność fotosyntezy (PP) 	polecenia kontrolne nr 10, 11 do podrozdz. 3.2	EE – T-1
32	Wpływ czynników wewnętrznych i zewnętrznych na przebieg i intensywność fotosyntezy – lekcja ćwiczeniowa			ćwiczenia nr 1, 2 do podrozdz. 3.2	EE – T-1

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 3. Metabolizm					
33	Autotroficzne odżywianie organizmów – chemosynteza	– ogólne równanie chemosyntezy – przebieg chemosyntezy – przykłady reakcji chemosyntezy – znaczenie procesu chemosyntezy	– podaje przykłady organizmów chemoautotroficznych (P) – zapisuje równania reakcji chemosyntezy (PP) – omawia przebieg procesu chemosyntezy (P) – porównuje przebieg i efekt foto- i chemosyntezy (PP) – ocenia znaczenie chemosyntezy w ekosystemie (PP)	polecenia kontrolne nr 17, 18 do podrzdz. 3.2	
34	Lekcja utrwalająca materiał z lekcji 27–33. Utrwalenie wiadomości z zakresu enzymologii i odżywiania się autotrofów				
35/36	Uzyskiwanie energii użytecznej biologicznie – oddychanie beztlenowe	– lokalizacja procesu oddychania komórkowego – przebieg i efekt glikolizy – bilans energetyczny glikolizy – fermentacja mlekowa i alkoholowa – znaczenie oddychania beztlenowego	– wymienia i lokalizuje etapy oddychania komórkowego (P) – podaje przykłady fermentacji (P) – analizuje przebieg oddychania beztlenowego (PP) – dokonuje bilansu energetycznego glikolizy (PP) – ocenia rolę procesów fermentacyjnych w środowisku (PP)	polecenia kontrolne nr 3, 4 do podrzdz. 3.3	
37/38	Uzyskiwanie energii użytecznej biologicznie – oddychanie tlenowe	– lokalizacja etapów oddychania tlenowego – reakcja pomostowa – cykl Krebsa – łańcuch oddechowy – bilans energetyczny oddychania tlenowego	– wymienia i lokalizuje etapy oddychania tlenowego (P) – przedstawia istotę oddychania tlenowego (P) – zapisuje ogólne równanie oddychania tlenowego (P) – analizuje przebieg cyklu Krebsa (PP) – analizuje transport wodorów i elektronów w łańcuchu oddechowym (PP) – dokonuje bilansu energetycznego oddychania tlenowego (PP) – porównuje wydajność energetyczną oddychania tlenowego i beztlenowego (PP)	ćwiczenie nr 1 do podrzdz. 3.3	

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami szczelek edukacyjnych
Rozdział 3. Metabolizm					
39	Metabolizm tłuszczowców i aminokwasów	<ul style="list-style-type: none"> – β-oksydacja kwasów tłuszczowych – synteza kwasów tłuszczowych – cykl mocznikowy – współzależność procesów metabolicznych: rola acetylo-CoA 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady przemian tłuszczowców (P) – analizuje przebieg β-oksydacji kwasów tłuszczowych (PP) – podaje przykłady przemian związków azotowych (P) – omawia przebieg cyklu mocznikowego (P) – analizuje współzależność procesów metabolicznych (PP) – omawia rolę acetylo-CoA w metabolizmie komórki (PP) 	ćwiczenia nr 2, 3 do podrozdz. 3.3	
40	Lekcja utrwalająca materiał z lekcji 35–39. Utrwalenie wiadomości dotyczących oddychania komórkowego i znaczenia tłuszczowców				
41	Lekcja powtórzeniowa – rozdział 3. Powtórzenie wiadomości dotyczących oddychania komórkowego i znaczenia tłuszczowców				
Rozdział 4. Odżywianie się – pobieranie i przetwarzanie surowców energetycznych oraz budulcowych					
42	Odżywianie heterotroficzne organizmów	<ul style="list-style-type: none"> – klasyfikacja heterotrofów: makrofagi, mikrofagi – chemiczne składniki pokarmu heterotrofów – witaminy: klasyfikacja, źródła, funkcje, awitaminozy 	<ul style="list-style-type: none"> – klasyfikuje organizmy według rodzaju pobieranego pokarmu (P) – wymienia główne grupy składników chemicznych pokarmu (P) – podaje źródła witamin (P) – klasyfikuje i omawia rolę witamin (P) – omawia przyczyny i skutki awitaminoz (PP) 	polecenia kontrolne nr 8, 9, 10 do podrozdz. 4.1–4.3	EZ – T-5
43/44	Budowa układu pokarmowego ssaków na przykładzie człowieka	<ul style="list-style-type: none"> – narządy układu pokarmowego: lokalizacja i budowa – przystosowania w budowie anatomicznej układu pokarmowego do pobierania i trawienia pokarmu – gruczoły układu pokarmowego: wątroba i trzustka 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia narządy układu pokarmowego człowieka (P) – omawia funkcje odcinków układu pokarmowego (P) – wymienia przystosowania w budowie poszczególnych odcinków przewodu pokarmowego do funkcji, jakie pełni (P) 	ćwiczenie nr 1 do podrozdz. 4.1–4.3	EZ – T-5

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 4. Odżywianie się – pobieranie i przetwarzanie surowców energetycznych oraz budulcowych					
			<ul style="list-style-type: none"> – analizuje związek pomiędzy budową a funkcją poszczególnych narządów układu pokarmowego (PP) – opisuje rolę wątroby i trzustki (P) 		
45/46	Fizjologia procesów trawienia i wchłaniania	<ul style="list-style-type: none"> – enzymy układu pokarmowego – trawienie cukrów, białek i lipidów – wchłanianie – kontrola procesów trawienia i wchłaniania 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje terminy: enzym, hydroliza, trawienie zewnętrzne i wewnętrzne (P) – zapisuje przebieg reakcji hydrolizy (PP) – wymienia grupy enzymów trawiennych (P) – wskazuje miejsce syntezy i działania wybranych enzymów przewodniczących pokarmowego (P) – analizuje mechanizm reakcji hydrolizy (PP) – analizuje mechanizm kontroli procesów trawiennych (PP) 	ćwiczenie nr 2 do podrzdz. 4.1–4.3	EZ – T-5
47	Odżywianie heterotroficzne organizmów – lekcja ćwiczeniowa			ćwiczenie nr 3 do podrzdz. 4.1–4.3	EZ – T-5
48/49	Diety i ich wymagania jakościowe i ilościowe	<ul style="list-style-type: none"> – dietetyka jako nauka – wartość kaloryczna pokarmów – różne rodzaje diet: dieta pełno- i niepełnowartościowa – prawidłowe i nieprawidłowe nawyki żywieniowe – anoreksja i bulimia – wpływ diety na zdrowie człowieka – higiena układu pokarmowego 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje terminy: dietetyka, dieta, dieta pełnowartościowa, niepełnowartościowa, eliminacyjna (P) – omawia zasady racjonalnego odżywiania (P) – oblicza wartość kaloryczną posiłków (P) – przedstawia zasady higieny układu pokarmowego (P) – analizuje wpływ diety na zdrowie człowieka (P) – wymienia podstawowe błędy w żywieniu człowieka (P) – uzasadnia potrzebę indywidualnego doboru składników diety w zależności od wieku i stanu zdrowia (PP) 	ćwiczenie nr 4 do podrzdz. 4.1–4.3	EZ – T-2, 5, 6, 8 EM – T-10

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 4. Odżywianie się – pobieranie i przetwarzanie surowców energetycznych oraz budulcowych					
50	Odżywianie mineralne i gospodarka wodna roślin	<ul style="list-style-type: none"> – rodzaje wody w glebie – przystosowania morfologiczne, anatomiczne i fizjologiczne roślin do pobierania i transportu wody z solami mineralnymi – dyfuzja, osmoza, pęcznienie – transport aktywny – transport bliski i daleki wody i soli mineralnych – transpiracja – bilans wodny roślin 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje terminy: dyfuzja, osmoza, pęcznienie (P) – wymienia rodzaje wody w glebie (P) – charakteryzuje przystosowania morfologiczne, anatomiczne i fizjologiczne do pobierania i transportu wody i soli mineralnych (PP) – omawia i porównuje zjawiska dyfuzji, osmozy i pęcznienia (PP) – analizuje mechanizm transportu bliskiego i dalekiego (PP) – analizuje bilans wodny roślin (PP) 	<p>ćwiczenie nr 3 do podrozdz. 4.4</p>	EE – T-5
51	Odżywianie mineralne i gospodarka wodna roślin – lekcja ćwiczeniowa			ćwiczenia nr 1, 2 do podrozdz. 4.4	
52	Lekcja utrwalająca materiał z lekcji 42–51. Utrwalenie wiadomości związanych z odżywianiem się organizmów				
53	Lekcja powtórzeniowa – rozdział 4. Powtórzenie wiadomości związanych z odżywianiem się organizmów				
Rozdział 5. Wymiana gazowa – wentylacja warunkująca oddychanie tlenowe					
54	Mechanizmy wymiany gazowej organizmów	<ul style="list-style-type: none"> – wymiana gazowa w wodzie i na lądzie – przegląd układów oddechowych zwierząt – wymiana gazowa roślin 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady narządów wymiany gazowej na lądzie i w wodzie (P) – porównuje warunki wymiany gazowej na lądzie i w wodzie (PP) – omawia budowę narządów wymiany gazowej zwierząt: skrzel, tchawki, płucotchawki, płuca (P) – charakteryzuje narządy i mechanizm wymiany gazowej roślin (P) 	ćwiczenie nr 5 do rozdz. 5	

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 5. Wymiana gazowa – wentylacja warunkująca oddychanie tlenowe					
55/56	Budowa układu oddechowego ssaków na przykładzie człowieka	– narządy układu oddechowego: lokalizacja i budowa – wdech i wydech – pojemność płuc	– wymienia narządy układu oddechowego człowieka (P) – wymienia przystosowania w budowie narządów wymiany gazowej do pełnionych funkcji (P) – analizuje zależność między budową narządów wymiany gazowej a pełnionymi funkcjami (PP) – analizuje informacje przedstawione w postaci schematów i wykresów (PP)	ćwiczenia nr 1, 2 do rozdz. 5	EZ – T-1
57/58	Fizjologia układu oddechowego człowieka	– oddychanie zewnętrzne – transport gazów oddechowych – oddychanie wewnętrzne – higiena układu oddechowego – profilaktyka chorób układu oddechowego	– wyjaśnia istotę oddychania zewnętrznego i wewnętrznego (P) – opisuje transport gazów oddechowych (P) – omawia zasady higieny i profilaktyki układu oddechowego (P) – podaje przykłady chorób układu oddechowego (P) – przedstawia propozycję ćwiczeń usprawniających pracę układu oddechowego (PP)	ćwiczenie nr 3 do rozdz. 5	EZ – T-1, 6; EM – T-5
59	Wymiana gazowa	– lekcja ćwiczeniowa		ćwiczenie nr 4 do rozdz. 5	
Rozdział 6. Daleki transport i odporność ustrojowa					
60/61	Budowa układu krążenia ssaków na przykładzie człowieka	– narządy układu krążenia: lokalizacja i budowa – automatyzm pracy serca – mały i duży krwioobieg – elementy morfotyczne krwi i osocze	– wymienia narządy układu krążenia (P) – wymienia i omawia funkcje układu krążenia (P) – różnicza rodzaje naczyń krwionośnych (P) – opisuje mały i duży krwioobieg (P) – tłumaczy, na czym polega automatyzm serca (PP)	polecenie kontrolne nr 5 do podrozdz. 6.1	EZ – T-1

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 6. Daleki transport i odporność ustrojowa					
62/63	Fizjologia układu krążenia	<ul style="list-style-type: none"> - cykl pracy serca - transport gazów oddechowych - funkcje krwi - krzepnięcie krwi - grupy krwi AB0 i Rh - narządy układu limfatycznego: lokalizacja, budowa i funkcja - higiena układu krążenia - profilaktyka chorób serca i układu krążenia 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia elementy morfotyczne krwi (P) - charakteryzuje budowę i funkcje poszczególnych rodzajów krwinek (PP) - podaje skład chemiczny i funkcje osocza (P) - omawia budowę anatomiczną serca (P) - opisuje cykl pracy serca (P) - wymienia i omawia funkcje krwi (P) - wymienia grupy krwi (P) - wyjaśnia mechanizm konfliktu serologicznego (PP) - wymienia i lokalizuje narządy układu limfatycznego (P) - wyjaśnia podstawowe zasady transfuzji krwi (PP) - analizuje mechanizm krzepnięcia krwi (PP) - analizuje wyniki podstawowych badań morfologicznych i biochemicznych krwi (PP) - podaje przykłady chorób serca i układu krążenia (P) - omawia podstawowe zasady profilaktyki chorób serca i układu krążenia (P) 	ćwiczenie nr 3 do podrzdz. 6.1	EZ – T-1, 6
64/65	System odpornościowy człowieka	<ul style="list-style-type: none"> - odporność: swoista, nieswoista, komórkowa, humoralna - wytwarzanie przeciwciał - odpowiedź i pamięć immunologiczna - szczepionki i surowice - odpowiedź immunologiczna a pryszczycy - AIDS 	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje terminy: odporność swoista, nieswoista, komórkowa, humoralna, szczepionka, surowica (P) - wymienia mechanizmy obronne organizmu (P) - omawia budowę przeciwciał (PP) - analizuje przebieg reakcji antygen–przeciwciała (PP) 	polecenia kontrolne nr 3, 4, 8 do podrzdz. 6.3	EZ – T-1, 6

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 6. Daleki transport i odporność ustrojowa					
66/67	Fizjologia transportu roślin	<ul style="list-style-type: none"> – przystosowania anatomiczne do transportu asymilatów – transport bliski i daleki asymilatów – odporność roślin: wrodzona, nabyta, bierna, czynna – klasyfikacja stresorów – wybrane choroby roślin 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje mechanizm odporności humoralnej i komórkowej oraz naturalnej i sztucznej (PP) – podaje przykłady chorób autoagresyjnych człowieka (PP) – wyjaśnia mechanizm odrzucania przeszczepu (PP) – wyjaśnia różnicę pomiędzy szczepionką a surowicą (P) – uzasadnia celowość stosowania szczepień ochronnych (P) – wymienia najważniejsze szczepienia ochronne dzieci i młodzieży (P) – podaje przykłady alergenów (P) – analizuje mechanizm przebiegu reakcji uczuleniowej (PP) – omawia przebieg zakażenia wirusem HIV i rozwój AIDS (PP) 	ćwiczenie nr 1 do podrzdz. 6.4	EE – T-2
		<ul style="list-style-type: none"> – przystosowania anatomiczne do transportu asymilatów – transport bliski i daleki asymilatów – odporność roślin: wrodzona, nabyta, bierna, czynna – klasyfikacja stresorów – wybrane choroby roślin 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje terminy: odporność roślin wrodzona, nabyta, bierna, czynna (P) – wymienia i omawia przystosowania anatomiczne roślin do transportu asymilatów (P) – omawia transport bliski i daleki asymilatów (PP) – wymienia i klasyfikuje stresory roślin (P) – podaje przykłady chorób roślin (P) – omawia przyczyny i przebieg wybranych chorób roślin (PP) 		

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 6. Daleki transport i odporność ustrojowa					
68	Fizjologia układów oddechowego i krążenia – lekcja ćwiczeniowa			ćwiczenia nr 1 i 2 do podrozdz. 6.1	
69	Lekcja utrwalająca materiał z lekcji 54–68. Utrwalenie wiadomości dotyczących budowy i funkcji układów oddechowego i krążenia				
70	Lekcja powtórzeniowa – rozdziały 5 i 6. Powtórzenie wiadomości dotyczących budowy i funkcji układów oddechowego i krążenia				
Rozdział 7. Utrzymanie równowagi wodno-mineralnej i wydalanie					
71	Budowa układu wydalniczego ssaków na przykładzie człowieka	<ul style="list-style-type: none"> – zbędne i szkodliwe azotowe produkty przemiany materii: amoniak, mocznik, kwas moczowy – zwierzęta amonioteliczne, urikoteliczne i ureoteliczne – narządy układu wydalniczego: lokalizacja i budowa 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zbędne i szkodliwe produkty przemiany materii (P) – klasyfikuje zwierzęta według rodzaju wydalanego produktu przemian azotowych (P) – wykazuje związek pomiędzy metabolizmem a wydalaniem (PP) – analizuje związek pomiędzy środowiskiem życia zwierząt a rodzajem produktów przemian azotowych (PP) – omawia anatomię układu wydalniczego człowieka (P) 	ćwiczenie nr 1 do podrozdz. 7.1	EZ – T-1
72/73	Fizjologia układu wydalniczego	<ul style="list-style-type: none"> – powstawanie moczu: filtracja, resorpcja, sekrecja – mocz pierwotny i wtórny – higiena układu wydalniczego – profilaktyka chorób układu wydalniczego, okresowe badania moczu 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje terminy: filtracja, resorpcja, sekrecja (P) – omawia proces powstawania moczu pierwotnego i wtórno (P) – porównuje skład chemiczny i ilość moczu pierwotnego i wtórno (PP) – omawia zasady higieny układu wydalniczego (P) – podaje przykłady chorób układu wydalniczego (P) 	ćwiczenie nr 1 do podrozdz. 7.2	EZ – T-1, 6

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 7. Utrzymanie równowagi wodno-mineralnej i wydalanie					
			– uzasadnia konieczność wykonywania okresowych badań moczu (P)		
Rozdział 8. Rozmnażanie się, rozwój i związane z nimi procesy					
74/75	Sposoby rozmnażania się organizmów	<ul style="list-style-type: none"> – rozmnażanie bezpłciowe: pączkowanie, fragmentacja ciała, wegetatywne – rozmnażanie płciowe: rozdzielnopłciowość, hermafrodytyzm, partenogeneza, pedogeneza – cykle życiowe organizmów – przemiana pokoleń 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje terminy: rozmnażanie płciowe, bezpłciowe, wegetatywne, przemiana pokoleń (P) – wymienia rodzaje rozmnażania płciowego i bezpłciowego (P) – podaje przykłady organizmów rozmnażających się płciowo i bezpłciowo (P) – omawia i analizuje cykle życiowe wybranych zwierząt i roślin (PP) 	ćwiczenia nr 1, 2 do rozdz. 8	
76	Budowa układu rozrodczego ssa- ków na przykładzie człowieka	<ul style="list-style-type: none"> – narządy męskiego i żeńskiego układu rozrodczego: lokalizacja i budowa – higiena układu rozrodczego – profilaktyka chorób układu rozrodczego, poradnia K 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia i lokalizuje narządy męskiego i żeńskiego układu rozrodczego (P) – omawia podstawowe zasady higieny układu rozrodczego (P) – podaje przykłady chorób układu rozrodczego (P) – omawia zasady profilaktyki chorób układu rozrodczego (P) – uzasadnia konieczność okresowych badań kobiet w poradni K (P) 	polecenie kontrolne nr 10 do podrozdz. 8.1	EZ – T-1, 6
77/78	Fizjologia układu rozrodczego	<ul style="list-style-type: none"> – spermatogeneza i oogeneza – cykl menstruacyjny – zapłodnienie, ciąża, poród, połóg – higiena ciąży – profilaktyka wrodzonych i nabytych wad płodu 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje terminy: spermatogeneza, spermiogeneza, oogeneza, ciąża, poród, połóg (P) – omawia cykl miesięczkowy (P) – opisuje przebieg zapłodnienia (PP) – podaje czas trwania rozwoju zarodkowego i płodowego człowieka (PP) 	dla dziewcząt – ćwiczenie nr 1 do podrozdz. 8.1	EZ – T-1

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami szczelek edukacyjnych
Rozdział 8. Rozmnażanie się, rozwój i związane z nimi procesy					
79/80	Przebieg zarodkowego i płodowego rozwoju człowieka	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój zarodkowy: bruzdkowanie, gastrulacja, listki zarodkowe, organogeneza – rozwój płodowy – łożysko: budowa i funkcje – rozwój postnatalny 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia fazy porodu (PP) – omawia zasady higieny ciąży (P) – przedstawia zasady profilaktyki wrodzonych i nabytych wad płodu (P) – definiuje terminy: bruzdkowanie, gastrulacja, organogeneza (P) – wymienia narządy rozwijające się z poszczególnych listków zarodkowych (PP) – charakteryzuje rozwój zarodkowy i płodowy człowieka (PP) – wymienia funkcje łożyska (P) – omawia budowę łożyska (PP) – charakteryzuje rozwój postnatalny człowieka (P) 	polecenie kontrolne nr 8 do podrzdz. 8.1	EZ – T-1
81	Procesy wzrostu i rozwoju roślin	<ul style="list-style-type: none"> – cykl życiowy roślin: stadium wegetatywne i generatywne – spoczynek i kiełkowanie nasion – okres juwenilny: podziały mitotyczne, wydłużanie się i różnicowanie komórek – organy rozmnażania generatywnego: kwiaty – wpływ czynników zewnętrznych na kwitnienie: temperatura, światło – owoce i nasiona: powstawanie i klasyfikacja – sposoby rozprzestrzeniania się roślin 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia cykl życiowy rośliny nasiennej od nasienia do nasienia (P) – wyróżnia w cyklu życiowym roślin stadium wegetatywne i generatywne (P) – charakteryzuje zmiany zachodzące w okresie juwenilnym (PP) – omawia budowę kwiatów (P) – wymienia czynniki zewnętrzne wpływające na proces kwitnienia (P) – omawia wpływ czynników zewnętrznych na proces kwitnienia (PP) – wyjaśnia, na czym polega zjawisko fotoperiodyzmu roślin (PP) – wymienia przykłady roślin dnia długiego i dnia krótkiego (PP) – klasyfikuje owoce i nasiona (PP) 	ćwiczenia nr 1, 4 do podrzdz. 8.3	

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 8. Rozmnażanie się, rozwój i związane z nimi procesy					
			<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia biologiczny sens spoczynku nasion (PP) – omawia proces kiełkowania (P) – przedstawia sposoby rozprzestrzeniania się roślin (PP) 		
82	Regulacja procesów życiowych roślin	– regulatory wzrostu i rozwoju: auksyny, gibbereliny, cytokininy, etylen, ABA	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia regulatory wzrostu i rozwoju roślin (P) – analizuje wpływ auksyn, gibberelin, cytokinin, etylenu i ABA na wzrost i rozwój roślin (PP) – ocenia znaczenie syntetycznych regulatorów wzrostu (PP) 	<p>polecenie kontrolne nr 20 do podrzdz. 8.3</p>	EE – T-5
83	Procesy wzrostu i rozwoju roślin – lekcja ćwiczeniowa			<p>ćwiczenia nr 2, 3, 5 do podrzdz. 8.3</p>	
84	Lekcja utrwalająca materiał z lekcji 71–83. Utrwalenie wiadomości dotyczących rozmnażania i rozwoju organizmów				
85	Lekcja powtórzeniowa – rozdziały 7 i 8. Powtórzenie wiadomości dotyczących rozmnażania i rozwoju organizmów				
Rozdział 9. Ruch i jego podłoże					
86/87	Budowa i rola układu szkieletowego człowieka	<ul style="list-style-type: none"> – budowa histologiczna kości – rodzaje kości, stawy, więzadła – szkielet osiowy i szkielet kończyn – higiena układu szkieletowego – profilaktyka schorzeń układu szkieletowego: wady postawy, krzyżowica, płaskostopie, osteoporoza 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy układu ruchu człowieka (P) – różni elementy szkieletu człowieka (P) – klasyfikuje stawy, podaje odpowiednie przykłady (P) – omawia budowę histologiczną kości (PP) – wymienia funkcje układu szkieletowego (P) – omawia podstawowe zasady higieny układu szkieletowego (P) – wymienia wady i schorzenia układu szkieletowego (P) 	<p>ćwiczenia nr 2, 3 do podrzdz. 9.1</p>	

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 9. Ruch i jego podłoże					
			<ul style="list-style-type: none"> - analizuje przyczyny występowania wad i schorzeń układu szkieletowego (PP) - ustala związek pomiędzy dietą i trybem życia a występowaniem wad i schorzeń układu szkieletowego (PP) - przedstawia podstawowe zasady profilaktyki wad postawy, krzyżowicy, płaskostopia i osteoporozy (P) 		
88/89	Budowa i fizjologia mięśni szkieletowych	<ul style="list-style-type: none"> - budowa mięśnia szkieletowego - główne grupy mięśni szkieletowych - antagonizm pracy mięśni szkieletowych: zginacze i prostowniki - budowa sarkomeru - ślizgowa teoria skurczu mięśnia - wpływ aktywności fizycznej na zdrowie - doping 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główne grupy mięśni (P) - opisuje budowę mięśnia (P) - omawia budowę tkanki mięśniowej (PP) - tłumaczy antagonizm pracy zginaczy i prostowników (P) - omawia budowę sarkomeru (PP) - wyjaśnia na podstawie ślizgowej teorii skurczu mechanizm skurczu mięśnia (PP) - analizuje wpływ aktywności fizycznej na zdrowie człowieka (P) - przedstawia fizjologiczne podłoże zmęczenia mięśni (PP) - ocenia wpływ wysiłku fizycznego na podniesienie ogólnej sprawności i wydolności organizmu (PP) - uzasadnia konieczność odpoczywania w sposób czynny (P) - dowodzi szkodliwości stosowania dopingu (P) 	ćwiczenie nr 2 do podrzdz. 9.2	EZ – T-1, 3
90	Ruchy roślin	- rodzaje ruchów: taksje, nastie, tropizmy	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje taksje, nastie, tropizmy (P) - podaje przykłady taksji, nastii, tropizmów (P) - charakteryzuje taksje, nastie, tropizmy (P) 	ćwiczenia nr 2, 3, 4 do podrzdz. 9.4	

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 9. Ruch i jego podłoże					
			<ul style="list-style-type: none"> – porównuje taksje, nastie, tropizmy (PP) – ocenia biologiczne znaczenie wymienionych ruchów (PP) 		
91	Ruch organizmów – lekcja ćwiczeniowa			<p>ćwiczenie nr 1 do rozdz. 9</p> <p>ćwiczenia nr 4, 5 do podrozdz. 9.1</p> <p>ćwiczenie nr 1 do podrozdz. 9.3</p>	
92	Lekcja utrwalająca materiał z lekcji 86–91. Utrwalenie wiadomości związanych z ruchem i jego podłożem				
93	Lekcja powtórzeniowa – rozdział 9. Powtórzenie wiadomości związanych z ruchem i jego podłożem				
Rozdział 10. Reagowanie oraz koordynowanie funkcji życiowych					
94	Łączność organizmu z otoczeniem	<ul style="list-style-type: none"> – komunikacja nerwowa i hormonalna – klasyfikacja receptorów – bodźce progowe i progowe – przegląd układów nerwowych zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje terminy: bodziec, receptor, efektor (P) – wymienia i klasyfikuje receptory (P) – klasyfikuje bodźce (P) – omawia i porównuje budowę układów nerwowych zwierząt (PP) 	<p>ćwiczenie nr 1 do rozdz. 10</p> <p>polecenia kontrolne nr 3, 4 do rozdz. 10</p>	
95/96	Budowa i fizjologia narządów zmysłów człowieka – oko	<ul style="list-style-type: none"> – budowa oka – fotoreceptory: pręciki i czopki – chemizm widzenia – wady i choroby oczu – higiena i profilaktyka chorób narządu wzroku, badania kontrolne 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy narządu wzroku (P) – omawia budowę oka (P) – omawia funkcje pręcików i czopków (P) – analizuje fizjologię widzenia (PP) – omawia mechanizm akomodacji oka (PP) – wymienia wady wzroku (P) – wyjaśnia zasadę doboru szkielek korekcyjnych 	<p>polecenia kontrolne nr 3, 4, 5, 6 do podrozdz. 10.1</p>	EZ – T-1, 6

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 10. Reagowanie oraz koordynowanie funkcji życiowych					
przy dalekowzroczności, krótkowzroczności i astygmatyzmie (PP)					
– przedstawia podstawowe zasady higieny wzroku (P)					
– uzasadnia konieczność wykonywania okresowych badań wzroku (P)					
97/98	Budowa i fizjologia narządów zmysłów człowieka – ucho	<ul style="list-style-type: none"> – budowa ucha – odbieranie i przenoszenie fali akustycznej – zmysł równowagi – wpływ hałasu na zdrowie człowieka – higiena i profilaktyka chorób narządu słuchu i równowagi 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy anatomiczne narządu słuchu i równowagi (P) – opisuje mechanizm odbioru i percepcji bodźców dźwiękowych (PP) – omawia fizjologię zmysłu równowagi (P) – analizuje wpływ hałasu na stan narządu słuchu (P) – przedstawia podstawowe zasady higieny narządu słuchu (P) – wymienia wady i choroby narządu słuchu i równowagi (P) – uzasadnia konieczność wykonywania okresowych badań słuchu (P) 	polecenie kontrolne nr 8 do podrzdz. 10.1	EZ – T-1, 6
99	Percepcja bodźców węchowych, smakowych, dotykowych i bólowych	<ul style="list-style-type: none"> – budowa narządu węchu – budowa skóry – budowa języka: kubki smakowe – fizjologia odczuwania smaku, dotyku, temperatury, bólu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia budowę narządu węchu (P) – omawia budowę skóry (P) – wymienia funkcje skóry (P) – wymienia i lokalizuje receptory dotyku, temperatury, bólu (P) – omawia lokalizację i budowę kubków smakowych (P) – analizuje fizjologię percepcji bodźców chemicznych, dotykowych, bólowych (PP) – ocenia fizjologiczne znaczenie odczuwania bólu (PP) 	ćwiczenia nr 2, 3 do rozdz. 11	

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 10. Reagowanie oraz koordynowanie funkcji życiowych					
100	Fizjologia przewodzenia impulsów nerwowych	<ul style="list-style-type: none"> – budowa komórki nerwowej – włókna nerwowe i nerwy – teoria membranowa przewodzenia impulsów nerwowych – rodzaje synaps – neuroprzebieżniki 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje terminy: neuron, synapsa, neuro mediator, włókno nerwowe, nerw (P) – omawia budowę komórki nerwowej (P) – ustala kierunek przewodzenia impulsu w komórce nerwowej (P) – porównuje stan komórki w spoczynku i po pobudzeniu (PP) – wymienia rodzaje synaps (P) – tłumaczy, na czym polega sumowanie bodźców w czasie i przestrzeni oraz wygaszanie bodźców (PP) – porównuje przewodzenie impulsu w synapsie chemicznej i elektrycznej (PP) – wymienia substancje o charakterze neuroprzebieżników (PP) – omawia teorię membranową przewodzenia impulsów nerwowych (PP) 	polecenia kontrolne nr 9, 10, 11 do podrzdz. 10.1	
101/102	Budowa układu nerwowego ssaków na przykładzie człowieka	<ul style="list-style-type: none"> – elementy ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego – mózgowie – autonomiczny układ nerwowy – współczulny i przywspółczulny – łuk odruchowy – odruchy bezwarunkowe i warunkowe – wyższe czynności nerwowe: rodzaje i lokalizacja poszczególnych ośrodków korowych 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego (P) – omawia anatomię mózgu (P) – określa funkcje poszczególnych części mózgu (P) – podaje przykłady świadczące o nadrzędnej roli mózgu w pełnieniu funkcji kontrolno-integracyjnej (PP) – wymienia elementy autonomicznego układu nerwowego (P) – porównuje rolę układu współczulnego i przywspółczulnego (PP) – wymienia elementy łuku odruchowego (P) 	polecenia kontrolne nr 13, 15, 18 do podrzdz. 10.1	

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 10. Reagowanie oraz koordynowanie funkcji życiowych					
103	<p>Higiena układu nerwowego człowieka</p> <ul style="list-style-type: none"> – emocje i uczucia – sen, fazy snu – stres i czynniki stresogenne – wpływ długotrwałego stresu na zdrowie człowieka 		<ul style="list-style-type: none"> – klasyfikuje odruchy (P) – opisuje doświadczenia Pawłowa (P) – omawia mechanizm warunkowania (PP) – uzasadnia, że odruch jest podstawą funkcjonowania układu nerwowego (PP) – podaje przykłady odruchów warunkowych i warunkowych (P) – ocenia biologiczne znaczenie czynności odruchowych (PP) – podaje przykłady i lokalizację ośrodków korowych (PP) – opisuje wyższe czynności nerwowe człowieka (P) – wyjaśnia, na czym polega pierwszy i drugi układ sygnałów (PP) 		
			<ul style="list-style-type: none"> – definiuje terminy: stres, stresor (P) – podaje przykłady emocji pozytywnych i negatywnych (P) – analizuje przebieg rozwoju emocjonalnego człowieka (PP) – wymienia czynniki stresogenne (P) – wymienia fazy reakcji człowieka na stres (P) – omawia przebieg reakcji na stres (P) – analizuje wpływ długotrwałego stresu na funkcjonowanie i zdrowie człowieka (PP) – proponuje sposoby ograniczania negatywnego wpływu stresu na organizm (P) – wymienia fazy snu (P) 	<p>ćwiczenie nr 1 do podrz. 10.2</p>	<p>EZ – T-1, 6, 8</p>

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 10. Reagowanie oraz koordynowanie funkcji życiowych					
104	Układ nerwowy – lekcja ćwiczeniowa		<ul style="list-style-type: none"> – omawia fizjologię snu (P) – porównuje przebieg fazy snu paradoksalnego i wolnofalowego (PP) – określa biologiczny sens snu (PP) – analizuje konsekwencje zdrowotne nieprawidłowości snu (PP) 	ćwiczenia nr 1, 2, 3 do podrozdz. 10.1	
105	Budowa układu dokrewnego	<ul style="list-style-type: none"> – gruczoły układu dokrewnego: budowa, lokalizacja, produkowane hormony 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia i lokalizuje elementy układu dokrewnego (P) – wymienia hormony produkowane przez poszczególne gruczoły dokrewno (P) – opisuje objawy nadczynności lub niedoczynności gruczołów dokrewnych (PP) 	polecenie kontrolne nr 2 do podrozdz. 10.3	EZ – T-6
106/107	Fizjologia układu dokrewnego	<ul style="list-style-type: none"> – hormony peptydowe i sterydowe – zasada sprzężenia zwrotnego – działanie wybranych hormonów – współzależność działania układu nerwowego i dokrewnego 	<ul style="list-style-type: none"> – klasyfikuje hormony ze względu na ich budowę chemiczną (P) – omawia i porównuje mechanizm działania na komórki docelowe hormonów peptydowych i sterydowych (PP) – opisuje działanie wybranych hormonów (P) – wyjaśnia zasadę ujemnego sprzężenia zwrotnego (P) – przedstawia nadrzędną rolę podwzgórza i przysadki mózgowej (PP) – analizuje mechanizmy utrzymania stałości środowiska wewnętrznego (poziom cukru, wapnia w krwi) (PP) 	ćwiczenie nr 1 do podrozdz. 10.3	

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 10. Reagowanie oraz koordynowanie funkcji życiowych					
			<ul style="list-style-type: none"> - wykazuje współzależność działania układu hormonalnego i nerwowego w utrzymaniu homeostazy organizmu (PP) 		
108	Lekcja utrwalająca materiał z lekcji 94–107. Utrwalenie wiadomości z reagowaniem oraz koordynowaniem funkcji życiowych zwierząt i człowieka				
109	Lekcja powtórzeniowa – rozdział 10. Powtórzenie wiadomości z reagowaniem oraz koordynowaniem funkcji życiowych zwierząt i człowieka				
Rozdział 11. Zewnętrzne warstwy ciała organizmów i ich rola					
110/111	Budowa i rola powłoki ciała zwierząt zmów	<ul style="list-style-type: none"> - przegląd budowy powłoki ciała zwierząt - powłoka ciała roślin - wytwory skóry - funkcje skóry ssaków - mechanizm termoregulacji - higiena skóry i jej wytworów - choroby skóry i ich profilaktyka 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia wytwory skóry ssaków (P) - wymienia funkcje skóry ssaków (P) - omawia i porównuje budowę powłoki ciała wybranych grup zwierząt (PP) - analizuje udział skóry w termoregulacji (PP) - podaje przykłady chorób skóry (P) - omawia zasady higieny skóry, szczególnie w okresie dojrzewania (P) - omawia budowę tkanki okrywającej roślin (P) - porównuje budowę epidermy i ryzodermy (PP) 	<p>polecenie kontrolne nr 7 do rozdz. 11</p> <p>EZ – T-2, 6</p>	
Rozdział 12. Od stanu zdrowia do stanu choroby					
112/113	Stan zdrowia i choroby	<ul style="list-style-type: none"> - czynniki chorobotwórcze - klasyfikacja chorób człowieka: cywilizacyjne, społeczne, dziedziczne, zakaźne, inwazyjne, alergiczne, zawodowe, urazy, zatrucia - profilaktyka zdrowotna - pierwsza pomoc przedmedyczna 	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje stan zdrowia i choroby (P) - klasyfikuje czynniki chorobotwórcze (P) - podaje przykłady chorób cywilizacyjnych, społecznych, dziedzicznych, zakaźnych, inwazyjnych, zawodowych (P) - tłumaczy mechanizm reakcji alergicznej (PP) - podaje przykłady alergenów (P) 	<p>ćwiczenie nr 2 do rozdz. 12</p> <p>EZ – T-1, 8</p>	

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 12. Od stanu zdrowia do stanu choroby					
			<ul style="list-style-type: none"> - wymienia i omawia przyczyny chorób cywilizacyjnych i społecznych (P) - ocenia skuteczność wybranych programów i działań profilaktycznych (PP) - wyjaśnia, na czym polega profilaktyka zdrowotna (PP) - omawia zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej (P) 		
Rozdział 13. Choroby człowieka					
114	Choroby nowotworowe człowieka	<ul style="list-style-type: none"> - proces nowotworowy - czynniki cancerogenne: chemiczne, fizyczne, biologiczne - profilaktyka chorób nowotworowych 	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje terminy: nowotwór złośliwy, złośliwy, przerzuty (P) - wymienia etapy rozwoju choroby nowotworowej (P) - omawia przebieg rozwoju nowotworu niezłośliwego i złośliwego (PP) - porównuje przebieg rozwoju nowotworu niezłośliwego i złośliwego (PP) - wymienia czynniki cancerogenne (P) - omawia objawy, które powinny skłaniać do wizyty u lekarza (P) - omawia podstawowe zasady profilaktyki chorób nowotworowych (P) - uzasadnia, dlaczego kobiety powinny dokonywać samokontroli piersi (P) - omawia sposoby leczenia chorób nowotworowych (PP) 	<p>ćwiczenia nr 2, 3 do podrozdz. 13.1</p>	EZ – T-1, 6, 8
115/116	Choroby zakaźne człowieka	<ul style="list-style-type: none"> - czynniki zakaźne: wirusy, bakterie, pierwotniaki, robaki, stawonogi - cykle komórkowe wirusów: lizogeny i lityczny 	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje termin: choroba zakaźna (P) - podaje przykłady chorób zakaźnych (P) 	<p>ćwiczenie nr 2 do podrozdz. 13.2</p>	EZ – T-1, 6, 8

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 13. Choroby czystwieka					
		<ul style="list-style-type: none"> - źródła i drogi zakażenia wirusem HIV - objawy i profilaktyka wybranych chorób zakaźnych człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia czynniki zakaźne (P) - omawia cykl komórkowy wirusa lizogenego i litycznego (PP) - wymienia źródła zakażenia wirusem HIV (P) - omawia przebieg zakażenia wirusem HIV (PP) - omawia zasady profilaktyki chorób zakaźnych (P) 		
Rozdział 14. Niektóre trucizny i środki psychoaktywne oraz ich wpływ na człowieka					
117/118	Wpływ trucizn i środków psychoaktywnych na zdrowie człowieka	<ul style="list-style-type: none"> - klasyfikacja trucizn: naturalne i antropogeniczne - przegląd wybranych trucizn naturalnych - nawyki i nalogi - mechanizm uzależnienia się - skutki zdrowotne i społeczne alkoholizmu, nikotynizmu, lekomanii i narkomanii - edukacja zdrowotna, promocja zdrowia, kultura zdrowotna 	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje termin: trucizna, nawyk, nałóg (P) - klasyfikuje trucizny (P) - rozróżnia gatunki trujących roślin i grzybów (PP) - opisuje objawy zatrucia (P) - omawia zasady udzielania pomocy przedmedycznej w przypadku zatrucia (P) - wymienia przyczyny popadania w nałóg (P) - omawia mechanizm uzależnienia (P) - omawia zasady profilaktyki uzależnień (P) - analizuje skutki zdrowotne i społeczne alkoholizmu, nikotynizmu, lekomanii i narkomanii (PP) - przewiduje konsekwencje używania środków psychoaktywnych (P) - proponuje sposoby rozwiązywania problemów (nieużywanie alkoholu, leków i narkotyków) (P) 	Ćwiczenie nr 3 do podrzdz. 14.2 polecenia kontrolne nr 4, 5 do podrzdz. 14.2	EZ – T-1, 6, 7, 8
119	Lekcja utrwalająca materiał z lekcji 110–119. Utrwalenie wiadomości z budową i rolą skóry oraz stanem zdrowia i choroby człowieka				

Numer kolejnej lekcji	Temat lekcji	Zakres materiału	Planowane osiągnięcia uczniów (cele lekcji) Po lekcji uczeń:	Proponowane ćwiczenia	Korelacja z treściami ścieżek edukacyjnych
Rozdział 14. Niektóre trucizny i środki psychoaktywne oraz ich wpływ na człowieka					
120	Lekcja powtórzeniowa – rozdziały 11, 12, 13 i 14.	Powtórzenie wiadomości związanych z budową i rolą skóry oraz stanem zdrowia i choroby człowieka			
121–126	Zajęcia w terenie, wycieczki przedmiotowe				
127–140	Godziny do dyspozycji nauczyciela				

Proponujemy, by nauczyciel, ustalając ocenę semestralną lub końcową (roczną), posłużył się następującym przelicznikiem:

- ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który opanował 50% wiadomości i umiejętności z poziomu podstawowego (P);
- ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który opanował 70% wiadomości i umiejętności z poziomu podstawowego (P);
- ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dostateczną oraz opanował 50% wiadomości i umiejętności z poziomu ponadpodstawowego (PP);
- ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dostateczną oraz opanował 70% wiadomości i umiejętności z poziomu ponadpodstawowego (PP);
- ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dostateczną, opanował ponad 90% wiadomości i umiejętności z poziomu ponadpodstawowego (PP) oraz ma wiadomości i umiejętności wykraczające poza realizowany program nauczania.